

Motion till riksdagen 2008/09:Fi4

av Ulla Andersson m.fl. (v)
med anledning av prop. 2008/09:73

Överlåtelse av aktier i Venantius AB till AB Svensk Exportkredit samt åtgärder för förstärkt utlåning från AB Svensk Exportkredit och Almi företagspartner AB

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen under avsnitt 2 Inledning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen under avsnitt 3 Uppföljning av Stabiliseringsstärkande åtgärder för det svenska finansiella systemet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen under avsnitt 4 Bankernas ensidiga rätt att säga upp ingångna avtal.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen under avsnitt 5 Ny statlig ägarstruktur i banksektorn.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen under avsnitt 6 Tillsätt en finanskommission.

2 Inledning

Regeringen har i proposition 2008/09:61 Stabilitetsstärkande åtgärder för det svenska finansiella systemet redogjort för att det är angeläget att svenska företag ges möjlighet att kunna finansiera sin verksamhet. I propositionen angav regeringen också att man avsåg att återkomma till riksdagen med förslag på ytterligare åtgärder. Detta har man nu gjort i form av proposition 2008/09:73 om överlåtelse av aktier i Venantius AB till AB Svensk Export-

Fel! Okänt namn på

kredit samt åtgärder för förstärkt utlåning från AB Svensk Exportkredit och Almi Företagspartner AB.

Propositionen har många förtjänster och bidrar till riksdagens och regeringens gemensamma ansträngningar att dämpa effekterna av den finansiella krisen, men vi menar att det är absolut nödvändigt att presentera ett betydligt bredare och mer kraftfullt åtgärds paket än de förslag som regeringen nu lägger fram.

Vänsterpartiet har i olika sammanhang – bl.a. i sin budgetmotion med anledning av budgetpropositionen för 2009 – presenterat en rad åtgärder för att förbättra de finansiella marknaderna och kapitalförsörjningen för framför allt små och medelstora företag. I denna motion lyfter vi bl.a. fram en del av dessa förslag.

Vi föreslår att man utökar stödet till kreditgarantiföreningarna med 5 miljoner kronor per år. Kreditgarantiföreningarna har ofta en överlägsen kunskap om det lokala näringslivet och kan med små medel stödja nystartade företag.

Vänsterpartiet förordar att det exportfrämjande stödet utökas. Det extra stödet ska framför allt omfatta små och medelstora företag. Medlen ska främst inriktas på att öka exporten på nya marknader.

Vi vill att det inrättas en miljöteknikfond. Vi står på miljö- och energisidan inför ett stort tekniskifte. Marknaden för ny miljöteknik växer starkt, och Sverige ligger långt framme när det gäller tekniskt kunnande. Det största hindret för en ökad expansion är bristen på riskkapital. Vänsterpartiet föreslår därför att en särskild miljöteknikfond etableras. Finansieringen bör till stor del bestå av ett direkt ägarkapital, vilket möjliggör för staten att få inflytande över viktiga frågor som uppköp och placering av verksamheten.

Vad som i detta avsnitt anförs bör riksdagen ge regeringen till känna.

3 Uppföljning av Stabiliseringsstärkande åtgärder för det svenska finansiella systemet

Proposition 2008/09:61 Stabilitetsstärkande åtgärder för det svenska finansiella systemet innehåller bl.a. ett garantiprogram för medelfristig bankupplåning. För att garantiprogrammet ska få optimal effekt bör samtliga större banker och bostadsinstitut ansluta sig till programmet. Detta har inte skett, och regeringen bör skyndsamt vidta åtgärder för att så sker. Genom ovan nämnda proposition har staten underlättat bankernas upplåning. Därmed borde företag och hushållens kreditvillkor förbättras. Det är av yttersta vikt att regeringen skyndsamt följer bankernas agerande och vidtar ytterligare åtgärder om det visar sig att kreditproblemen för företag och hushåll kvarstår. Det kan också vara nödvändigt med ett regionalt perspektiv vid uppföljningen av de nya reglerna eftersom företag på landsbygden sedan tidigare har haft det svårare med sin kapitalförsörjning. Regeringen har gett Finansinspektionen särskilda instruktioner att följa bankernas agerande, men regeringen bör också ge Finansinspektionen möjligheter att utdöma vite om så är motiverat.

Vad som i detta avsnitt anförs bör riksdagen ge regeringen till känna.

4 Bankernas ensidiga rätt att säga upp ingångna avtal

Under den förra bankkrisen hamnade många företag helt oförskyllt i den situationen att lånen ensidigt sades upp av banken varpå företaget tvingades till en konkurs. Vi menar att detta inte får återupprepas, utan regeringen bör se över hur låntagarnas ställning kan stärkas och att bankernas ensidiga rätt att säga upp ingångna avtal ses över.

Vad som i detta avsnitt anförs bör riksdagen ge regeringen till känna.

5 Ny statlig ägarstruktur i banksektorn

Vinstmarginalen i banksektorn är klart högre jämfört med tillverkningsindustrin och handeln. Dess ledare och ägare har tillskansat sig själva stora vinster, bl.a. i form av bonusar. I dagens läge bör frågan om ökat statligt ägande inom bankväsendet aktualiseras. Staten kan som ägare inom banksektorn sätta press på de privata bankerna genom att arbeta med lägre vinstmarginaler och gynna privatkunder och småföretagare på ägarnas bekostnad. Vänsterpartiet menar därför att staten behöver ha en medveten strategi för att öka sin ägarandel i Nordea.

Konkurrenssituationen inom banksektorn är undermålig. Orsakerna till detta förhållande är flera. Ett skäl kan vara att mindre bankers tillgång till central infrastruktur inom betalningssystemet som t.ex. Bankgirocentralen, Cekab och dataclearingen inte sker på samma villkor som för de större aktörerna. Infrastrukturen inom den finansiella sektorn är av central samhällelig betydelse. Regeringen bör därför överväga att ta över ägandet för viss infrastruktur som är av avgörande betydelse för väl fungerande finansiella marknader.

Vad som i detta avsnitt anförs bör riksdagen ge regeringen tillkänna.

6 Tillsätt en finanskommission

Den globala finanskrisen har blottlagt betydande systemfel i de finansiella marknadernas funktionssätt. Dessa systemfel – både på global nivå och i enskilda länder – har resulterat i att vi nu står på randen till en global recession som måste åtgärdas å det snaraste. Flera av de åtgärder som vidtagits och föreslås är positiva, men de kommer inte till rätta med de grundläggande systemfel som orsakat finanskrisen. I samband med regeringens proposition Stabilitetsstärkande åtgärder för det finansiella systemet (prop. 2008/09:61) motionerade Vänsterpartiet om att tillsätta en finanskommission (2008/09:Fi2). Finanskommissionen bör bl.a. se över banklagstiftningen och annan central lagstiftning som har bäring på de finansiella marknaderna. I motionen

Fel! Okänt namn på

redogörs närmare för de frågeställningar som kommissionen bör granska. Vi återupprepar härmed vårt förslag om att regeringen skyndsamt bör tillsätta en finanskommission.

Vad som i detta avsnitt anförs bör riksdagen ge regeringen till känna.

Stockholm den 13 november 2008

Ulla Andersson (v)

Marie Engström (v)

Hans Linde (v)

Gunilla Wahlén (v)

Jacob Johnson (v)

Kent Persson (v)

Alice Åström (v)